

Rodna Gruda

Bela krajina, naša predraga ...

White Carniola – Slovenia's Darling

Objavljeno dne/Published on: 25.01.2018

Avtor članka/Article Author: Jože Matekovič, J.I.D., foto Uroš Raztresen

“Vsem rodovom Slovencev in tudi Belokranjci niso izjema, enako močno utripa srce v ljubezni do svojega kraja, četudi jih je življenje razkropilo po vsem svetu. Tudi tisti, ki živimo tu, smo v mislih z vami.“ S tem stavki je začel svojo pripoved Jože Matekovič, rojen leta 1986, ki živi v Radovici, občina Metlika v Beli krajini. Z veliko ljubezni do ohranjanja kulturne dediščine se ukvarja z restavriranjem, zbiranjem ljudskega blaga in izročila, kot so: stari zapiski, knjige, pisma, slike, predmeti. Zanimivo je tudi to, da živi v hiši svojih prednikov, zidani leta 1840, ki jo je preuredil v muzej. V kleti hiše ima že urejen prostor in razstavljene ostanke jamskega medveda, okostje, staro 27 000 let. Gre za prvo najdbo ostankov jamskega medveda v Beli krajini. Razstavo si vsako leto ogleda več sto ljudi iz vse Slovenije in tudi tujine. Leta 2013 se je iz bližnje vasi preselil v Radovico, v 250 let staro hišo, ki jo je odkupil, obnovil in v njej uredil "šolo" BISTRA BUČA (najdete jo tudi na internetu), v kateri potekajo ure pouka v slogu šestdesetih let prejšnjega stoletja, kar obiskovalce zelo zabava, hkrati pa na lahkoten način spoznavajo Belo krajino, njeno zgodovino, kulturo, etnološke, kulinarične, enološke in druge značilnosti ter znamenitosti.

“Regardless of how far away from Slovenia they might be, all generations of Slovenians – including White Carniolans – have a deep love of their homeland. Those of us who are here, are with them in thought.” These are the opening words of a tale by Jože Matekovič who was born in 1986 and lives in Radovica, a village in the Municipality of Metlika, White Carniola. He puts a great deal of effort in preserving cultural heritage by collecting and restoring folk handicrafts and tradition, e.g. old manuscripts, books, letters, paintings, objects, etc. Interestingly, he lives in the house of one of his ancestors, built in 1840, which he has turned into a museum. The premises in the basement are already operational, functioning as an exhibition room for a 27,000-year-old cave bear skeleton. It is the first cave bear fossil finding in White Carniola. Each year, the exhibition is visited by hundreds of tourists from Slovenia and abroad. In 2013, Matekovič moved from a nearby village to the 250-year-old house in Radovica that he had bought, renovated, and changed into a “school” called Bistra buča – you can also find it on the internet – where he holds classes the way they were held in the 1960’s. This is a great way of both entertaining the guests and familiarizing them with White Carniola, its history, culture, cuisine, landmarks, and enological or other characteristics.

Leta 2017 je odkupil hišo domačina, ki se je pred leti izselil iz Bele krajine v Združene države Amerike. V njej ureja MUZEJ IZSELJENSTVA. Belokranjci dobro poznajo izseljenstvo, saj se jih je mnogo izselilo na vse strani sveta. Bolečino izseljenstva opeva Viničan Oton Župančič v Dumi, ki sodi v vrh njegovega pesniškega ustvarjanja.

“Izseljenski muzej bo imel po moji zamisli dve etaži in bo obravnaval izseljensko problematiko Belokranjcev, dovršen del zbirke pa bo namenjen rojakom iz župnije Radovica, kot sta družina Režek s Krašnjega Vrha in gospod akademik prof. dr. Anton Mavretič ...

Doslej sem z lastnimi sredstvi odkupil in obnovil domačijo, zdaj pa me čaka temeljita obnova starega skednja, ki bo ohranil svojo prvotno zunanost, notranjost pa bo v dveh nadstropjih muzej z večnamensko dvorano za predavanja, izobraževanja in srečanja slovenskih izseljencev.

Z izseljenskim muzejem želim popestriti turistično ponudbo in zlasti ohraniti pred pozabo dogodke - izseljevanje - ki so zaznamovali celotno Slovenijo in ogromno družin v Beli krajini. Belokranjci so v novi domovini, kamor so prišli iskati lepše življenje, pustili svoj neizbrisen pečat na različnih področjih svojega delovanja. **MOJ MUZEJ BI RAD OHRANIL TO VREDNOTO!**” pove Jože Matekovič.

Njegovo delo podpirajo in mu bodo pomagali projekt izpeljati na Institutu za slovensko izseljenstvo in migracije pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani (predstojnica prof. dr. Marina Lukšič Hacin), Združenje Slovenska izseljenska matica (strok. sodelavka Jasmina Ilić) Ministrstvo RS za kulturo - Arhiv Republike Slovenije v Ljubljani, med posamezniki pa so mu svojo pomoč in sodelovanje doslej zagotovili tudi že akademik prof. dr. Anton Mavretič iz Bostona ZDA, mag. Milica Trebše Štolfa, arhivska svetovalka iz Izole, Jože Slobodnik, dolgoletni Generalni častni konzul RS v Kanadi in Metličan John-Ivan Plut, dolgoletni sodelavec društvenega dogajanja v Ontariu.

“Na Belokranjce po vsem svetu se obračam s prošnjo, da mi kot društvo ali posamezniki pomagata napolniti prostor, v katerem bodo spomini na našo skupno kulturno dediščino ostali tudi prihodnjim rodovom. Hkrati pa vas prisrčno vabim, da si ob obisku svoje domovine ogledate tudi ta muzej v nastajanju v Radovici, da se srečamo in pogovorimo. Imena vseh društev in posameznikov, ki bodo pomagali pri ureditvi tega prostora, bodo našli v muzeju svoj prostor in zahvalo. S to prošnjo vas vse želim spodbuditi k sodelovanju in nastajanju pomembne zbirke,” zaključi svoje vabilo k sodelovanju Jože.

Kontaktne podatki: Jože Matekovič, Radovica 32, 8330 Metlika, Slovenija e-mail: BISTRABUCA@gmail.com